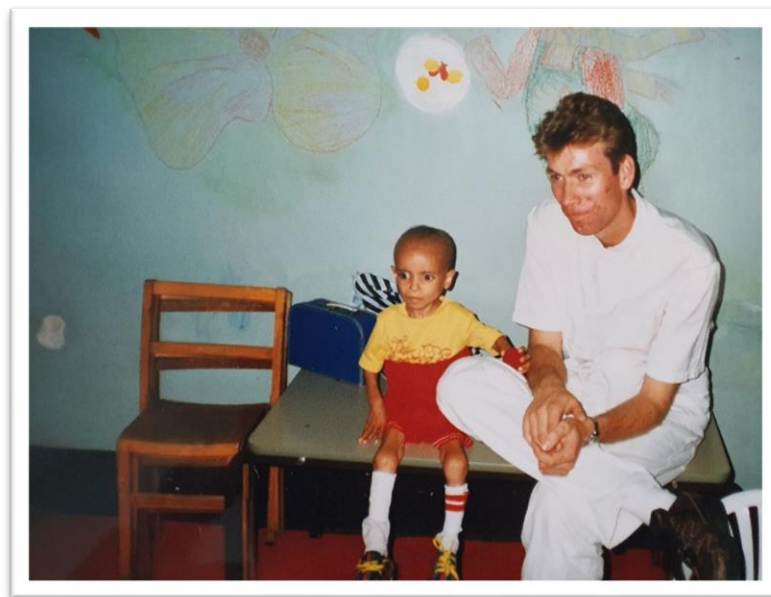

Een ervaring voor het leven

Het is warm als ik via de trap het vliegtuig uit stap en over de betonnen platen naar de bus loop die me naar de luchthaven brengt. Het voelt vertrouwd, terug in Roemenië, vijf jaar na mijn stage op de kinder-aids afdeling van het Colentina ziekenhuis in Boekarest. Een bijzondere periode die veel indruk op mij maakte, niet in de minste plaats door de vele kinderen, buiten hun schuld besmet met aids en achtergelaten in het ziekenhuis. Door het personeel dat met weinig middelen zo goed mogelijk voor deze kinderen zorgden ondanks hun angst om zelf besmet te raken. Maar ook door personeel dat minder bereid was de kinderen goed te begeleiden, de tekorten, de armoede en de kinderen die het ondanks alles niet haalden. Mooie momenten waarop de kinderen na veel oefenen wat gingen praten, leerden lopen, leerden spelen en genieten van de aandacht die gegeven werd. De ontelbare stille en intieme momenten als ik naast een kind zat dat langzaam wegzakte in de dood, zonder ouders, zonder familie. De Roemeense overlijdensrituelen staan in mijn geheugen gegrift...

En toch... ondanks alles is hier mijn liefde voor het land, haar bewoners, haar taal, haar cultuur en geschiedenis geboren. Ik kijk uit naar mijn werk in staatskindertehuis nr. 1 Elena Farago in Bârlad. Natuurlijk weet ik heel goed dat ik niet in staat ben "de wereld te verbeteren" maar als ook maar één kind over een aantal jaren met een glimlach kan terugkijken op een leuk moment is mijn werk in het tehuis niet voor niets geweest. Ik koos bewust voor Bună Ziua kinderen in Roemenië omdat ze als kleinschalige organisatie structurele hulp en ondersteuning in het land zelf bieden, op vraag van de directrice van het kindertehuis, waarbij de eigen cultuur wordt gerespecteerd en niet een kopie van een Nederlands tehuis wordt neergezet.

Na een lange treinreis van Boekarest naar Bârlad word ik hartelijk ontvangen door mijn Nederlandse collega's en maak ik kennis met mijn nieuwe onderkomen. De dagen erna word ik ingewerkt in het tehuis en maak ik kennis met medewerkers en kinderen. Ondanks alle voorbereidingen valt het me zwaar; ik moet zo nadenken als het om de taal gaat, ik ken de gebruiken in het tehuis niet en moet wennen aan het feit dat werkelijk alles om me heen zo anders is dan ik in Nederland gewend was.

Naarmate de tijd vordert voel ik me meer en meer op m'n plek. Er was door mijn voorgangers al het nodige ten goede in gang gezet en daarmee was het mogelijk voort te borduren op hun inzet. Zo vierden we maandelijks de verjaardagen van kinderen, bleven we speelgoed uitlenen via het uitleensysteem en speelden waar mogelijk buiten. Naast de reguliere werkzaamheden heb ik ook een aandeel in de begeleiding van de zomervrijwilligers; een groep Nederlandse en Roemeense vrijwilligers die gedurende de zomer de kinderen uit het tehuis extra activiteiten aanbiedt. Daarnaast neem ik de coördinatie van de bouw van het speelterrein over, iets wat voor mijn komst al is opgestart maar een behoorlijke klus is, ook omdat dit een werkervaringsplek voor jongeren uit een ander tehuis was.

Na weken hard werken waarbij écht iedereen meehielp om alles op tijd klaar te hebben voor de grote opening kan ik alleen maar trots zijn. Trots dat we dit voor elkaar hebben gekregen maar nog belangrijker, trots dat we dit gezamenlijk voor elkaar hebben gekregen. Verbinding, saamhorigheid en gelijkwaardigheid maakte dat mogelijk!

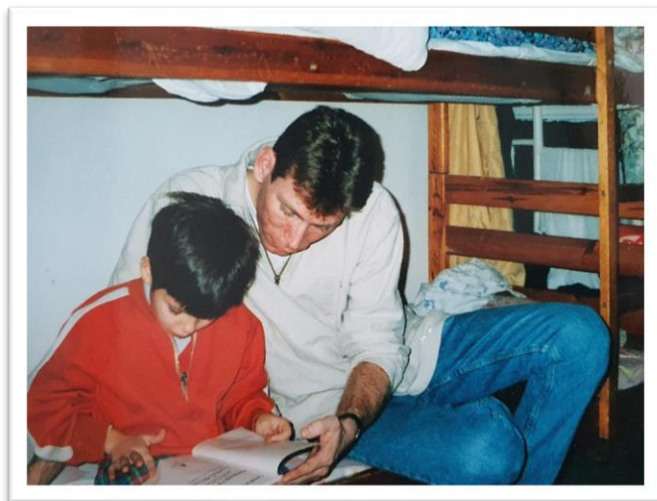

Er waren ook minder saamhorige momenten. Niet iedereen werkte even respectvol met de kinderen. Hoewel daar ook vanuit mijn voorgangers veel aandacht voor was kwam dit nog wel eens voor. Hier kwam ik ook met mijn eigen geweten in conflict; begrip enerzijds maar absolute afkeuring anderzijds. Ga er maar aanstaan: alleen voor 120 drukke en uitgelaten kinderen staan zonder enige pedagogische achtergrond of opleiding. Zie dan maar eens dat je ze in het gareel houdt. (of tenminste dat ze elkaar of jou niet te lijf gaan) En laten we eerlijk zijn, hadden deze medewerkers ooit anders geleerd? Was hun ooit verteld dat zij de kinderen warm en liefdevol moesten begeleiden? Welnee, het waren kinderen die waren afgestaan, door niemand gewild en waar niemand verantwoordelijk voor was. Decennia lang heeft Ceaușescu het bestaan van deze kinderen ontkend, zeker als er ook maar enige vorm van handicap (verstandelijk of lichamelijk) of aids meespeelde.

Dat je dan vanuit onmacht en achtergrond te fors ingrijpt kan ik zo goed begrijpen! Maar het mag en kan niet, nooit! Het kostte ook mij diverse conflicten maar door voorbeeldgedrag en heel cliché, begrip te tonen zonder het gedrag goed te keuren, kreeg ik een kleine opening om samen te werken aan een andere bejegening.

Rond december kwam er een enorme doorbraak in de werkwijze in het tehuis. Werkten we daarvoor nog met 2 grote slaapzalen en een enorme eetzaal, ineens werd het gehele tehuis anders ingericht waardoor we kleinschaliger en meer “family type” konden werken. Een gewaagde stap van de toenmalige directrice die besloot dat het anders moest. Het plezier waarmee het hele tehuis op de kop werd gezet om alles te kunnen herinrichten, de samenwerking en de wijze waarop iedereen zijn inbreng had was geweldig! Wat een enorme stap vooruit. Ik herinner me de trots van medewerkers dat er nu niet alleen rond het tehuis gespeeld kon worden maar dat het er óók binnen zo kindvriendelijk uit zag. Maar het zag er niet alleen zo uit, er werd ook meer en meer vanuit de gedachte van family-type werken gewerkt. We aten mee met een klein groepje kinderen aan een eettafel, speelden in de “woonkamer” en kinderen werden ook meer individueel benaderd en begeleid. Hoe anders dan in het begin toen de kinderen als één groep werden benaderd...

Dit werd ook gezien door de directie van kinderbescherming. Zij vroegen of Bună Ziua eenzelfde project kon gaan opzetten in 4 tehuizen in Bârlad en de regio. En zo kreeg het hele project een compleet andere wending. In plaats van de Nederlandse aanwezigheid af te bouwen moesten wij ineens een start gaan maken in 4 andere tehuizen.

Een hectische maar ook erg bijzondere periode waarbij mijn Nederlandse collega en ik, samen met het Nederlands bestuur intensief samenwerkten aan alle voorbereidingen die getroffen moesten worden. Medewerkers in de 4 andere tehuizen werden voorbereid op onze komst, we zochten woonruimte voor de Nederlandse projectmedewerkers en waren betrokken bij de oprichting van de Roemeense NGO Bună Ziua copii din România. Dat was belangrijk, alleen zo waren wij in staat Roemeense projectmedewerkers aan te nemen en te koppelen aan Nederlandse medewerkers die gingen werken in de tehuizen. Voor mij opnieuw een intensieve periode. Ik nam afscheid van mijn directe collega met wie ik ruim één jaar in Bârlad had gewoond en gewerkt. Ik kreeg een groep Nederlandse en Roemeense collega's die zorgden voor een heel andere dynamiek dan de periode dat we met z'n tweeën waren. Maar ook dit had zijn charme. Ik nam meer en meer afstand van mijn werkzaamheden in het tehuis en werkte veelal overstijgend voor het gehele project. In die periode realiseerde ik me dat mijn tijd er bijna op zat, mijn werkzaamheden werden overgenomen en het tijd werd terug te keren naar Nederland. Ik moest los laten wat ik had opgebouwd en dat was best lastig!

Maar wat was het geweldig en wat heb ik veel geleerd; een hoeveelheid aan ervaringen die ik nooit zal vergeten en die mijn leven verrijkt hebben. Ervaringen die mij gevormd hebben tot wie ik ben en hoe ik in mijn werk sta. Ervaringen die ik dagelijks kan gebruiken; durf buiten de kaders te denken, wees blij en dankbaar voor hetgeen je wél hebt, denk en zoek naar andere wegen om je doel te bereiken en ga gevoelige onderwerpen niet uit de weg. Maar bovenal: werk samen en vul elkaar aan, op basis van gelijkwaardig, met respect voor elkaar en elkaars achtergrond.

Was het allemaal een druppel op een gloeiende plaat? Nee, zeker niet! Doordat ik nog altijd betrokken ben bij Bună Ziua weet ik dat de Roemeense organisatie in staat is hét verschil te maken en daardoor opvalt, zelfs op landelijk niveau. Nog altijd vanuit de visie dat kleine dingen die met liefde gedaan worden een groot verschil kunnen maken in het leven van mensen.

En ik? Ik mag nog regelmatig de vliegtuigtrap af lopen richting de bus die me naar de luchthaven van Boekarest brengt om van daaruit verder te reizen naar Bârlad en mijn Roemeense collega's. En in de spaarzame vrije uurtjes haal ik regelmatig, onder het genot van een pizza, herinneringen op met voormalig medewerkers en kinderen van Elena Farago.

Ninian Gerritzen
Projectmedewerker Bună Ziua kinderen in Roemenië
1999-2000